

42. Trẻ em cam tích (còi xương)

Cam tích là bệnh thường thấy ở trẻ em do tiêu hoá kém, bú sữa không hợp, thiếu sữa mẹ gây ra. Ngoài ra còn do các loại mệnh mạn tính, đặc biệt là bệnh đường ruột, ký sinh trùng đường ruột gây ra. Triệu chứng: Minh gầy, bụng to, nổi rõ gân xanh, nôn mửa ra sữa và đồ ăn, phân chua hôi, nước tiểu đục, kêu khóc không có nước mắt, không muốn ăn uống, da dẻ khô mốc, tóc thưa, niêm mạc mắt không có màu máu, bứt rứt không yên, mệt mỏi, uể oải, sốt về đêm.

Cách chữa: Lấy huyết *Tứ phùng*.

Dùng kim ba cạnh chích huyết ở cả hai tay, nặn ra có chất lỏng như màu lòng trắng trứng gà. Cứ cách hai ngày châm một lần, đến khi nào nặn ra thấy máu là dừng.

Gia giảm:

- Khi có tiêu chảy thì gia giảm bằng hào kim ở các huyết: *Trung quản, Thiên khu, Túc tam lý*. Mỗi huyết châm xong, vê ngược xuôi mấy lần, rồi rút kim ngay.
- Cổ sưng thì cứu huyết *Tỳ du*.
- Sốt về chiều thì gia châm huyết *Đại chùy, Tam âm giao*.
- Tiêu chảy lâu ngày, người yếu thì gia cứu huyết *Thần khuyệt*.

Giải nghĩa của phương: Huyết *Tứ phùng* rất hiệu nghiệm để chữa bệnh trẻ em còi xương, chậm lớn. Châm xong nặn ra nước vàng, có tác dụng thanh thủy thấp⁽¹⁾ bản đục ở giữa da thịt. Thêm *Trung quản, Thiên khu, Túc tam lý* điều lý cơ năng của trường, vị. Cứu *Tỳ du* để làm mạnh trung khí. *Đại chùy* tiết nhiệt, phối hợp *Tam âm giao* để trị khí của 3 kinh âm tặc kiệt gây sốt, cứu *Thần khuyệt* ôn dương tán tà.

(1) Thanh thủy thấp: Làm sạch không còn thủy thấp bản đục.